

Det læringsmæssige potentiale i hverdagens meningssskabelse

Ledelsesopgaven er kendetegnet ved, at der er én, der er den. Lederen har et prædefineret ansvar, hvilket afstedkommer en handletvang, som bliver tydelig, når der indtræder en hændelse, der bryder hverdagens flow. Dette prædefinerede ansvar, og den markante handletvang, bliver særdeles tydelig i den operative ledelse, som bliver udøvet af Redningsberedskabets, Politiets samt Sundhedsberedskabets indsatsledere. Artiklens centrale forskningsspørgsmål er, hvordan det er muligt at afdække det læringsmæssige potentiale i den ledelsesmæssige håndtering af operative hændelser? For Redningsberedskabets indsatsledere vil det være hændelser som færdselsuheld, bygningsbrande og andre redningsopgaver. Artiklen trækker på Karl Weick forståelse af meningssskabelse, og skriver i forlængelse heraf det læringsmæssige perspektiv frem gennem Ann Cunliffe's læringsforståelse. Artiklen viser, at selvom meningsdannelse ofte bliver tilskrevet et blødt perspektiv, så bliver meningsdannelse i relation til indsatsledelse afgørende i forhold til arbejdet med læring og udvikling.

For at kunne erkende det læringsmæssige potentiale i operative indsatser, har det i de gennemførte undersøgelser har været nødvendigt at fastholde den situerede praksis, så vi bibeholder kompleksiteten, og derigennem detaljerigdommen omkring den konkrete ledelsesmæssige håndtering. Dette er undersøgt ved hjælp af observationsstudier, hvor undertegnet igennem en periode på 3 måneder, har kørt sammen med vagthavende indsatsleder, og derigennem har været i stand til at afdække, hvad det er for en organisatorisk virkelighed, som den enkelte indsatsleder agerer i, samt hvad det er for en indsatsledelsesmæssig praksis, som indsatslederen udfolder på skadestedet. Foruden at benytte observationsstudier er der indsamlet empirisk materiale fra et kamera, der er fastgjort til indsatslederens hjelm. Det har derigennem været muligt at fastholde, hvad indsatslederen ser, og gør, samt gennem radiokommunikationen fastholde det, som indsatslederen faktisk siger.

Empiriske fund

De gennemførte undersøgelser har vist, at der i Redningsberedskabet findes et markant uudnyttet læringspotentiale i hverdagens indsatser. Tidligere har arbejdet med læring været rettet mod de større og mere komplekse indsatser, og bearbejdningen af disse indsatser har fokuseret mod procedurer og regler, hvilket har efterladt indsatslederne i et læringsmæssigt vakuum.

Det er eksempelvis læringspotentialer i forhold til at kunne erkende, hvordan udefrakommende ressourcepersoner uden beredskabsfaglig indsigt er i stand til at påvirke de taktiske beslutninger markant, og faktisk er i stand til at påvirke den konkrete ledelsesmæssige håndtering. Eller eksempler fra indsatser hvor indsatslederen har vanskeligt ved at skabe sig et ledelsesmæssigt rum, hvilket konkret betyder, at indsatsen bliver drevet frem af andre, end den person, der i beredskabets institutionaliserede rammer har det prædefinerede ansvar. Fælles for mange af disse indsatser har været, at opgaven lykkedes. Man fik håndteret det akutte, men har slet ikke været bevidst om det læringspotentiale, der ulmer i disse indsatser. De empiriske fund peger endvidere på, at man bliver nødt til at indtænke meningssskabelsesperspektivet i den måde man løbende træner indsatsledere på, eftersom meningssskabelsen udgør selve den hårde kerne i indsatsledelse.

Artiklens teoretiske og empiriske diskussioner vil blive perspektiveret fra det operative perspektiv over til et ledelsesperspektiv, der i højere grad ligner den organisatoriske virkelighed, som offentlige- og private virksomheder agerer i. Et centralt argument i denne translation til et hverdagsperspektiv er interessen for hverdagens "muddy water", og det læringspotentiale, som grænsen mellem den eksplicitte og den tavse viden giver os.